

## Nyugodjanak békében II.

### A II. világháború somi áldozatai

Név	Születési év	Hely	Anyja neve	Alakulat	Rang	Halál ideje	Oka
<b>Almási István</b>	1906	Som	Verebi Zsófia	6. I.	honvéd	1943. 01.03.	eltűnt
<b>Fischer Mór</b>	1869					1944. 07.15.	deportálás
<b>Husztai Sándor</b>	1899		Györe Zsófia			1945. 08.15.	hősi halál
<b>Iregi Ferenc</b>	1903	Som	Iregi Vilma	113.ho. Osz.	honvéd	1943. 02.15.	hősi halál
<b>Jánó Gyula</b>	1915	Som	Iregi Zsuzsanna	6. I.	őrvezető	1944. 10.04.	hősi halál
<b>Juhász József</b>	1909		Kopácsi Vilma			1945. 04.15.	hősi halál
<b>Juhász József</b>	1920	Som	Pálinkás Teréz	10. k. tü.	honvéd	1943. 02.12.	hősi halál
<b>Molnár Lajos</b>	1914	Som	Horváth Katalin	3. I.	honvéd	1944. 07.30.	eltűnt
<b>Nagy József</b>	1905	Som	Kovács Júlia	6. I.	honvéd	1943. 02.15.	eltűnt
<b>Ney Dezső</b>	1900		Mauthner Matild			1945. 04.23.	deportálás
<b>Ney Dezsőné sz. Fischer Margit</b>	1902					1944. 07.15.	deportálás
<b>Proksa Sándor</b>	1918	Som	Moschel Éva	6. I.	honvéd	1943. 01.02.	eltűnt
<b>Sándor József</b>	1920	Som	Király Erzsébet	2. hu. e.	tizedes	1944. 10.08.	eltűnt
<b>Süveggyártó János</b>	1906.		Mózer Erzsébet		honvéd	1944. 11.15.	hősi halál
<b>Vati Ferenc</b>	1922	Som	Kovács Erzsébet	6. I.	honvéd	1945. 03.17.	hadifogság

Az elesettek száma **15 fő: 10 katona, 5 polgári személy**, melyből **3 személy zsidó vallású** volt. (utóbbi 3 főt deportálták és nem tértek vissza).

**Megjegyzés:** a fellelhető írásos anyagokban több jelentős tévedés is van, amit a még élő hozzátartozóik elmondása alapján módosítottam:

Bati (Boti) Ferenc neve helyesen: **VATI FERENC** (Jánó Lajos és Jánó József féltestvére)

A 6.I. zászlóalj p.c.t.á. szakaszánál teljesített szolgálatot, Szüleinek írt tábori levelezőlapjaiból egyet közreadok. A lapokon szerepel az alakulat száma, míg Édesanyját, született Kovács Erzsébetet magam is jól ismertem. Ezen utóbbi két adat, - alakulat megnevezése és Édesanyja neve-, nem szerepel a háborús nyilvántartásokban, illetve családi neve is tévesen, amit javítottam!

Alakulatának tábori posta száma: D 297.

- Preksa Sándor neve helyesen: **PROKSA SÁNDOR** (táblázatban javítottam)

**A somi református templom kertjében lévő emlékmű: alul az I. vh., felette a II. vh. áldozatok márványtáblája.**



Az emlékművön szereplő **1940-1944** között  
elesettek nevei

Groszman István	Nagy József
Gőzse Lajos	Ney Dezső
Gyenis Béla	Ney Dezsőné
Husztai Sándor	Ney Piroska
Husztai Ferenc	Proksa Sándor
Iregi Ferenc	Sándor József
Jánó Gyula	Töttő János
Kuszovszki Imre	Vati Ferenc

### Hősök emlékműve

A Som környéki harcokban is többen elesetek, s bár nem itt születtek, de végső nyughelyük községünkben van.

A velük kapcsolatos adatok:

mindenki **1944.december 3-án**, a német csapatok távozásakor, a szovjet alakulatokkal vívott küzdelemben esett el. Az akkori zavaros idők miatt ideiglenesen a halál helyén lettek elhantolva, míg újratemetésük az alábbi időpontokban történt:

**1945. május 13-án:**

**KOVÁCS GYULA** (Kiskunlacházi lakos, honvéd, földműves, 37 éves, a Som-Pöszei völgyben lőtték le, református vallású, temette Pendli István plébános)

**KREBSZ MÁRTON** (Bakonyoszlopi lakos, örvezető, 25 éves, a Som-Pöszei völgyben lőtték le, római katolikus vallású, temette Szabó Imre református lelkész)

**MENTES ANDRÁS** (zászlós, a Som-Pöszei völgyben lőtték le, temette Szabó Imre református lelkész)

**PERNYÉZ ISTVÁN** (Szegedi lakos, hadnagy, 46 éves, a Som-Pöszei völgyben lőtték le, római katolikus, temette Pendli István plébános)

**RIEMER ISTVÁN** (Ráckevei lakos, honvéd, csizmadia, 37 éves, római katolikus, a Som-Pöszei völgyben lőtték le, temette Pendli István plébános)

**TÓTH LAJOS ENDRE** (Abonyi lakos, szakaszvezető, kereskedő, 25 éves, a Som-Pöszei völgyben lőtték le, római katolikus, temette Pendli István plébános)

**1945. május 21-én:**

**HANKÓ SÁNDOR** (Szegedi lakos, örvezető, villanyszerelő, 25 éves, a Som-Pöszei völgyben lőtték le, római katolikus, temette Pendli István plébános)

**STRASZBURGER WALTER** (Drezdai lakos, gránátos, vasúti munkás, 33 éves, Som-Daránypusztánál lőtték le, evangélikus, temette Szabó Imre református lelkész)

Emléküknek tisztelegve Som község önkormányzata **2006. május 13-án** sírjaik felett kopjafát állított, amit felszentelt és megáldott a katolikus és református lelkész. Az eseményen

részt vett a néhai Pernyéz István hadnagy fia, dr Pernyéz István nyugdíjas közgazdász és Felesége. (azóta dr Pernyéz István elhalálozott, s a kopjafa tövében temettem el. Lenkey Tibor)



**A katolikus templom kertjében alussza örök álmát: Rakó Károly (meghalt: 1944.12.03.)  
Itt az utcában esett el és a katolikusok befogadták, az Önkormányzat gondozza)**



A 65. főút 65. kilométerénél, **Som-Simonmajornál**, az árok partján, az út melletti fák alatt nyugszik két magyar hős: **Rábli János őrvezető és Tóth Sándor honvéd.** (1944. december 03-án itt estek el).



**Forrás:**

LENKEY Tibor, Som község története, Som., Lenkey T., 2019. Kk. 187. 25 cm. ISBN 9978-615-00-5882-5.